

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«МИКОЛАЇВСЬКА ФІЛІЯ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ»**

ЗОРІН В.В.

**МУЗИЧНИЙ СУПРОВІД
КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ
(перший рік навчання)**

Методичний практикум

Миколаїв, 2019

УДК 78:793.3(072)

З 86

Рецензенти:

Луговенко Т.Г. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії Київського університету імені Б.Д. Грінченка;

Васильєва Л.Л. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичного мистецтва Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського.

Зорін В.В. Музичний супровід класичного танцю (перший рік навчання) : метод. практикум / В. В. Зорін. – Миколаїв : ВП «МФ КНУКіМ», 2019. – 33 с.

Специфіка діяльності піаніста-концертмейстера в танцювальному класі полягає в якісному виборі музичного матеріалу, який супроводжує танцювальні рухи. Методичний практикум «Музичний супровід класичного танцю (перший рік навчання)» створено для піаністів-концертмейстерів хореографічних відділень вищих навчальних закладів культури. Методичний практикум складається з прикладів музичного супроводу, які сприятимуть творчому пошуку і розвитку піаніста-концертмейстера. Музичний матеріал підібрано відповідно до кожного руху класичного екзерсису першого року навчання.

Рекомендовано до друку радою факультету мистецтв Відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» (протокол № 8 від 12.04.2019р.).

© ВП «МИКОЛАЇВСЬКА ФІЛІЯ КНУКІМ», 2019

© ЗОРІН В.В., 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ВПРАВИ БЛЯ СТАНКА.....	5
Plie.....	5
Battement tendu	8
Battement tendu jete	9
Rond de jambe par terre	10
Battement fondu.....	11
Battement frappe	12
Adagio (Battment developpe)	13
Rond de jambe en l'air.....	14
Petit battement	15
Grand battement jete	16
РОЗДІЛ 2. ВПРАВИ ПОСЕРЕДИНІ ЗАЛИ.....	17
Adagio	17
Battement tendu	19
Battement tendu jete	20
Rond de jambe par terre	21
Battement fondu	22
Rond de jambe en l'air	23
Grand battement jete	24
Стрибки (Allegro)	25
Coda	29
Pordebras	31
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	33

ВСТУП

Роботу провідного концертмейстера з майбутніми хореографами слід розглядати як невід'ємну частину процесу навчання мистецтву танцю, а зміст музичного репертуару і його виконавства – як основу розвитку емоційно-творчого початку студентів, формування їх естетичного смаку.

Музичний матеріал повинен бути доступним та зрозумілим для сприяння, мати яскраву виразну мелодію, чіткий метро-ритмічний малюнок, простий розмір (дводольний або тридольний) та квадратну форму. Ця форма повинна складатись з музичних періодів по чотири, вісім, шістнадцять, тридцять два такти, шістдесят чотири такти тощо. Дводольний розмір характеризується чіткістю, пружністю. Тридольний розмір, в цілому, сприймається як більш пластичний, м'який, закруглений.

Порядок виконання рухів на уроці класичного танцю однаковий для всіх курсів: *plie*, *battement tendu*, *battement tendu jete*, *rond de jambe par terre*, *battement fondu*, *battement frappe*, *battement double frappe*, *rond de jambe en l'air*, *battement developpe*, *petit battement*, *grand battement jete*. Спочатку вони виконуються біля станка, потім на середині залу. Послідовність вправ посеред зали та ж сама. На старших курсах комбінації ускладнюються і можуть складатися з двох частин. Так наприклад можуть поєднуватися такі рухи як *battement tendu* і *battement tendu jete*, *battement fondu* і *rond de jambe en l'air*, *battement frappe* і *petit battement*. Для того, щоб урізноманітнити музичний супровід бажано використовувати модуляцію в іншу тональність. Кожна вправа починається з підготовки: *preparations* (препарасьон – підготовка). Вступ до кожної вправи можна взяти з закінчення музичного уривку (2 або 4 такти з кінця) чи скласти самому. Коли вправа закінчується граються два акорди, які завершують вправу (домінанта та тоніка).

РОЗДІЛ 1. ВПРАВИ БІЛЯ СТАНКА

Plié (присідання). З цього руху починається екзерсис, тобто, комплекс тренувальних вправ, які складають основу уроку класичного танцю. Поділяється на *demi plié* – напівприсідання, та *grand plié* – велике, повне присідання з відривом п'яток від полу. Сприяє розвитку сили м'язів, еластичності зв'язок. Мелодія повинна бути ліричною, тому що цей рух повинен виконуватись плавно й повільно. Розмір 4/4, 2/4; а також 3/4, або 6/8). музика плавна, темп - *moderato* або *adagio*. Нотні приклади: «Експромт» Ф. Шуберт; «Ноктюрн» Дж. Фільд; Фрагмент з опери «Самсон і Даліла» К. Сен-Санс; «Повільний вальс» Г. Подільський.

Вальс

К. Гаррис

Introduction
Andante

p

p dolce

con molto espressione

6

12

poco ritenuto e diminuendo

18

mf

24

fz

30

p dolce

This system contains measures 30 through 35. The right hand features a series of chords, some with slurs, while the left hand plays a steady eighth-note accompaniment. The dynamic marking *p dolce* is placed above the right hand in measure 35.

36

This system contains measures 36 through 41. The right hand continues with chords and slurs, and the left hand maintains the eighth-note accompaniment.

42

poco a

This system contains measures 42 through 47. The right hand has chords and slurs, and the left hand has the eighth-note accompaniment. The dynamic marking *poco a* is placed above the right hand in measure 47.

48

poco cre - - - scen - do

Grandioso

fr

This system contains measures 48 through 53. The right hand has chords and slurs, and the left hand has the eighth-note accompaniment. The dynamic marking *fr* is placed above the right hand in measure 53. The tempo marking **Grandioso** is centered above the system.

54

fz

This system contains measures 54 through 59. The right hand has chords and slurs, and the left hand has the eighth-note accompaniment. The dynamic marking *fz* is placed above the right hand in measure 59.

60

fz *ff*

This system contains measures 60 through 65. The right hand has chords and slurs, and the left hand has the eighth-note accompaniment. The dynamic markings *fz* and *ff* are placed above the right hand in measures 60 and 62 respectively.

Battement tendu (фр. – натягнуті рухи) означає відведення працюючої ноги в будь-якому напрямку і приведення її до опорної. Виконується у розмірі 2/4, рідше – 4/4; характер музики – чіткий, бадьорий. Темп на початковому етапі розучування *moderato*, потім *allegretto*. Потні приклади: «Танець» Б. Сметана; «Полька» С. Рахманінов; «Полька» А. Рубінштейн.

Регтайм Касакади

(уривок)

Скотт Джоуплін

The musical score is written for piano in 2/4 time, featuring a key signature of two flats (B-flat and E-flat). It consists of four systems of music, each with a treble and bass staff. The first system includes a *p* (piano) dynamic marking, followed by a *f* (forte) dynamic marking. The second system begins with a measure number '5'. The third system begins with a measure number '9' and includes a *p* (piano) dynamic marking, followed by a *f* (forte) dynamic marking. The fourth system begins with a measure number '14' and includes first and second endings. The score is marked with 'Red.' and asterisks (*) below the notes, indicating specific rhythmic or dynamic features. The piece concludes with a final cadence marked with a triangle symbol (^).

Battement tendu jete – натягнуті рухи з кидком ноги на 25° та 45°. В музиці цей рух виконується прийомом *staccato*, що відповідає характеру цього руху, тобто, має бути різким, енергійним та мати чіткий ритмічний малюнок. На початковому етапі темп в розмірі 2/4 повільний, потім швидкий. Нотні приклади: «Полька» П. Чайковський; «Полька» В. Зощенко; «Норвежський танець» Э. Гріг Соч. 35; Танець з балету «Кавказський пленник» (уривок) В. Асаф'єв; «Марш» Ц. Пуні.

ЕТЮД

(уривок)

К. Черні - Г. Гермер

Allegretto a l'hongroise

5

9

13

p

f

dim.

Rond de jambe par terre – це кругові рухи ногою по підлозі, які можуть виконуватися у напрямках ан деор [франц. en dehors – назовні]: від опорної ноги вперед – в бік – назад – до опорної ноги або ан дедан [франц. en dedans – в середину]: від опорної ноги назад – в бік – в перед – до опорної ноги. Рухи повинні бути плавні і безперервні. Розмір 3/4, 2/4; характер мелодії – плавний, темп – andante. Якщо підібрано фрагмент на 2/4, тоді темп повинен бути повільним а якщо розмір 3/4 – більш швидким. Потні приклади: «Мелодія» А. Рубінштейн; «Вальс» Л. Деліб; «Вальс» Des-dur Б. Мошковський; «Вальс» F-dur Р. Штольц; «Вальс» op.10 №2 С. Рахманінов.

Air de ballet

(уривок)

J. Henri

The first system of the musical score is in 3/4 time and begins with a piano (*p*) dynamic. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The second system continues the piece, starting at measure 8. The melodic line in the right hand becomes more active with sixteenth-note patterns, and the left hand continues with a steady accompaniment.

The third system begins at measure 15. The right hand features a series of sixteenth-note runs, and the left hand maintains a consistent accompaniment pattern.

The fourth system starts at measure 21. The right hand has a long, flowing melodic line with sixteenth notes, and the left hand continues with its accompaniment.

The fifth system begins at measure 26 and concludes the excerpt. The right hand has a melodic line that ends with a fermata, and the left hand ends with a chord marked with a forte (*f*) dynamic.

Battement fondu – танучий рух. Розмір 3/4; характер мелодії плавний, темп – *adagio, largo* або *andante*. Нотні приклади: «Вальс» As-dur Ф. Шуберт; «Вальс» Es-dur Л. Деліб; «Вальс» F-dur Р. Бергер; «Вальс» G-dur Н. Телам.

Air de ballet

Mouvement de Valse lente.

(уривок)

Х. Теллам

7

14

21

27

Battement frappe – вдаряючий рух, розмір 2/4; темп – allegro; ритм чіткий та дрібний. Ритмічний малюнок складається з дрібних нот, краще на staccato. Нотні приклади: «Полька» Р. Дриго; «Экосез» Ф. Шуберт; «Полька» F- dur Й. Штраус; «Полька» B- dur Й. Штраус.

"Иринкина полька"

(уринок)

Б. Сметана

Allegretto

p dolce

5

f

10

pp

f

15

p

Adagio (Battement developpe) – розгорнутий рух. Ця вправа представляє собою повільний підйом ноги на 90°. Розмір 4/4, 3/4; характер музики плавний, спокійний. Вправа належить до екзерсису замість Developpe, яка має з нею спільний характер. В розмірі 3/4 темп виконання повільніше, а в розмірі 4/4 скоріше. Нотні приклади: «Ноктюрн» B-dur Дж. Фільд; «Ноктюрн» Des-dur З. Фібіх; «Вальс» G-dur Б. Мошков; «Концертний вальс» F-dur А. Глазунов.

Вальс Мюзетти

з опери "Богема"

Дж. Пуччіні

Tempo di valse lento

pp con molta grazia ed eleganza

Red. * * * *Red.* * * * *Red.*

a tempo

Red. * * * *Red.* * * * *Red.* * * * *Red.*

poco allarg. **a tempo**

Red. * * * *Red.* * * * *Red.* * * * *Red.*

a tempo **quasi rit.**

p *Con ped.*

quasi rit. **a tempo**

28 *poco allarg.* *a tempo*

Rond de jambe en l'air – кругові рухи ногами у повітрі. Розмір 3/4; характер музики – плавний, темп – andante. Як і rond de jambe par terre воно виконується en dehors і en dedans. Темп виконання мелодії на подальшому етапі навчання прискорюється, а характер стає легким, повітряним. Нотні приклади: «Маленький вальс» c-moll Б. Сметана; «Вальс» Es-dur А. Петров; «Вальс» Es-dur Р. Леонковаллю; «Вальс» з оперети «Баядера» І. Кальман; «Вальс» B-dur Ф. Шуберт.

Вальс

А. Петров

Темп вальса

8

15

Petit battement – маленький рух, розмір 2/4; темп – allegro; ритм – чіткий та дрібний. Ритмічний малюнок складається з дрібних нот, краще на staccato. Нотні приклади: «Екосез» Des-dur Ф. Шопен; Увертюра до оперети «Дочь мадам Анго» Ш. Лекок.

Піццикато

(уривок)

Л. Деліб

Рухливо

З балету "Сильвія"

Measures 1-4 of the musical score. The right hand starts with a piano (p) dynamic. The music consists of eighth notes in the right hand and sixteenth notes in the left hand.

Measures 5-8 of the musical score. The right hand continues with eighth notes, and the left hand continues with sixteenth notes.

Measures 9-13 of the musical score. The right hand features a forte (f) dynamic marking in measure 9, followed by a piano (p) dynamic marking in measure 10. The rhythmic pattern continues.

Measures 14-17 of the musical score. The right hand continues with eighth notes, and the left hand continues with sixteenth notes. A mezzo-forte (mf) dynamic marking is present in measure 14.

Grand battement jete – великий, енергійний кидок ноги на 90°. Розмір 2/4, 3/4. Характер музики енергійний, бадьорий. Темп від *allegretto* до *allegro moderato*. На початковому етапі необхідні акценти на сильну долю. Темп варіюється відповідно до технічної підготовки виконавців від повільного до швидкого. Нотні приклади: «Фрагмент з опери «Міньон»» А. Тома; «Скерцо» В-dur Ф. Шуберт; «Фрагмент з фантазії «Орогонська хота»» М. Глінка; Марш з опери «Фауст» Ш. Гуно; «Марш» Ф. Шуберт. Соч. 27, № 3.

Вальс

(уривок)

Б. Сметана

The first system of the musical score consists of six measures. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. The music is written for piano in a grand staff. The right hand features a series of chords and dyads, with a forte (*ff*) dynamic marking in the first two measures. The left hand provides a simple accompaniment with quarter notes. Accents ($\wedge$) are placed over the first notes of measures 4 and 6.

The second system of the musical score consists of six measures, starting at measure 7. It continues the musical material from the first system. The right hand has a more active role with eighth-note patterns. The left hand continues with quarter notes. The forte (*ff*) dynamic is maintained. Accents ($\wedge$) are placed over the first notes of measures 9 and 12.

The third system of the musical score consists of six measures, starting at measure 13. The right hand features a melodic line with eighth notes and chords. The left hand continues with quarter notes. The forte (*ff*) dynamic is maintained. Accents ($\wedge$) are placed over the first notes of measures 14 and 17. The system concludes with a double bar line and repeat dots.

РОЗДІЛ 2. ВПРАВИ ПОСЕРЕДИНІ ЗАЛИ

Урок класичного танцю побудовано таким чином, що спочатку вправи виконуються біля станка (Plie, Battement tendu, Battement tendu jete, Rond de jambe par terre, Battement fondu, Battement frappe, Rond de jambe en l'air, Petit battement, Battement developpe, Grand battement jete), далі ці вправи переносяться на середину зали, тільки Plie замінюється маленьким **Adagio**, а наступні рухи виконуються в тій самій послідовності.

Вальс

М. Мошковский

Measures 1-6 of the waltz. The piece is in 3/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, including two triplet markings. The left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

Measures 7-11 of the waltz. The right hand continues the melodic development with triplet markings. The left hand accompaniment remains consistent with the previous section.

Measures 12-16 of the waltz. The right hand features a triplet of eighth notes. The left hand accompaniment includes some chordal textures.

Measures 17-21 of the waltz. The key signature changes to one sharp (F#). The right hand has a triplet of eighth notes. The left hand accompaniment features a steady eighth-note pattern.

Measures 22-26 of the waltz. The right hand has triplet markings. The left hand accompaniment continues with eighth-note patterns.

Measures 27-31 of the waltz. The right hand has triplet markings. The left hand accompaniment features eighth-note patterns. The piece concludes with a final chord in the right hand.

Battement tendu

"Вариация подруг"

з балету "Тщетная предосторожность" (уривок)

М. Соколов

Moderato *tr*

p

5 *tr*

mf *p*

9 *tr*

p

13 *tr*

f

Battement tendu jete

"Полька Цані"

З музики до казки Карло Гоцци "Принцеса Турандот"

М. Сизов

Жваво

Measures 1-5 of the piano score. The piece is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The music features a light piano (*p*) dynamic. The right hand plays a melodic line with eighth notes and slurs, while the left hand provides a rhythmic accompaniment with chords and eighth notes. A triplet of eighth notes is marked in measure 4.

Measures 6-10 of the piano score. Measure 6 is marked with a '6'. The music continues with a mezzo-forte (*mf*) dynamic starting at measure 8. It includes a repeat sign with first and second endings. A triplet of eighth notes is marked in measure 7, and another triplet is marked in measure 9.

Measures 11-15 of the piano score. Measure 11 is marked with an '11'. The music continues with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. It features a triplet of eighth notes in measure 12 and a fermata over the final note of measure 15.

Measures 16-17 of the piano score. Measure 16 is marked with a '16'. The music concludes with a triplet of eighth notes in measure 16 and a final cadence in measure 17.

Rond de jamb par terre

Вальс

(уривок)

M. Perep

Allegro

p poco a poco cresc.

f poco a poco dim.

p

poco a poco cresc.

p

ped. * ped. * ped. * simile

ped. * ped. * ped. * ped. * ped. *

poco a poco cresc.

ped. * ped. * ped. * ped. * ped. *

ped. * ped. * ped. * ped. * ped. *

Battement fondu

Фрагмент з балету "Чарівна флейта"

Р. Дріго

Measures 1-3 of the musical score. The piece is in 3/4 time with a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The first measure is a whole rest in the treble clef. The bass clef begins with a piano (*p*) dynamic. The music consists of chords and eighth-note patterns in both hands.

Measures 4-6 of the musical score. Measure 4 is marked with a '4'. The treble clef features a melodic line with a sharp sign (#) on the second measure. The bass clef continues with the rhythmic accompaniment.

Measures 7-9 of the musical score. Measure 7 is marked with a '7'. The treble clef has a flat sign (b) on the second measure. The bass clef has a flat sign (b) on the second measure. A piano (*p*) dynamic is indicated in the final measure of this system.

Measures 10-13 of the musical score. Measure 10 is marked with a '10'. The treble clef has a sharp sign (#) on the second measure. The bass clef has a flat sign (b) on the second measure. The music continues with complex chordal textures.

Measures 14-17 of the musical score. Measure 14 is marked with a '14'. The treble clef has a flat sign (b) on the second measure. The bass clef has a flat sign (b) on the second measure. The piece concludes with a final chord in the treble clef.

Rond de jambe en l'air

Німецький танець

Ф. Шуберт

The first system of the musical score is in 3/4 time and D major. It consists of two staves. The right-hand staff begins with a piano (*p*) dynamic and features a melody with two triplet eighth notes. The left-hand staff provides a harmonic accompaniment with chords. The system concludes with a crescendo (*cresc.*) leading to a fortissimo (*ff*) dynamic.

The second system continues the piece, starting at measure 5. It maintains the piano (*p*) dynamic and features similar triplet eighth notes in the right hand. The left hand continues with a steady accompaniment. The system ends with a repeat sign.

The third system begins with a piano (*p*) dynamic. It includes a triplet eighth note in the right hand. The dynamic shifts to fortissimo (*ff*) for a few measures, then returns to piano (*p*) for a triplet eighth note, and finally reaches fortissimo (*ff*) again. The system concludes with a repeat sign.

The fourth system starts at measure 5 with a piano (*p*) dynamic. It features a triplet eighth note in the right hand. The dynamic changes to fortissimo (*ff*) and then fortissimo (*fz*) for a few measures, before returning to piano (*p*) for the final measures. The system ends with a repeat sign.

Grand battement jete

Вальс

з балету "Капелья"

Л. Деліб

ff

Red.

* Red.

* Red.

7

ff

Red.

Red.

13

p

Далі виконуються різноманітні стрибки, і закінчується урок вправою Coda та Pordebras.

Стрибки (Allegro) є технічною складовою уроку класичного танцю. Кожний стрибок починається та закінчується в *demi – plie*. Цей рух готує і завершує стрибок. Тому концертмейстеру треба чітко та в характері зіграти затакт який готує до стрибка. Стрибки виконуються в різному темпі, в залежності від статі виконавців і рівня їх технічної підготовки. Стрибки поділяються на маленькі – *petit allegro*, середні – *demi allegro* та великі – *grand allegro*. Всі стрибки на уроці класичного танцю поділяються на п'ять груп:

- стрибки з двох ніг на обидві без зміни положення (*temps leve sauté*);
- стрибки з двох ніг на обидві зі зміною положення (*pas assemble, changement de pieds, pas echange*);
- стрибки з двох ніг на одну ногу (група *sissonnes*, що поділяється на маленькі – *sissonne simple, sissonne ouverte, sissonne fermee, sissonne tombee*, та великі – *sissonne ouverte на 90**, *sissonne renversee, sissonne soubresaut*);
- стрибки з однієї ноги на іншу (*pas jete, pas de chat* та ін.);
- стрибки на одній нозі (*pas ballonne, temps leve saute* та ін.).

Чоловіча група виконує стрибки значно повільніше за жіночу групу, тому концертмейстеру потрібно чоловікам грати значно повільніше, ніж жінкам. Виконуються стрибки, як і всі вправи класичного танцю, за принципом від простого до складного, тому концертмейстеру слід грати так, щоб він своєю грою допомагав виконавцям оволодівати технікою виконання кожного руху, слідкувати за кожним кроком виконавців. Музичний супровід до стрибків виконується спочатку в повільному темпі, а потім поступово прискорюється відповідно до оволодіння технікою виконання. При цьому музичний акцент робиться на верх стрибка. Розмір 2/4, 3/4. Нотні приклади для стрибків: «Єгипетські ночі» К. Фельдман; «Танець» B-dur М. Глінка; «Полька» Es-dur А. Рубінштейн; «Вальс» As-dur Б. Годар; «Вальс» B-dur К. Гарбарь; «Вальс» C-dur Р. Глієр.

Контрданс "Монастирка"

(фрагмент)

М. Глинка

Allegro, dolce

mp

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The music begins with a melody in the right hand and a rhythmic accompaniment in the left hand. The first measure includes an accent (>) over the second note. The piece concludes with a double bar line.

9

The second system of the musical score continues from the first. It features a melodic line in the right hand with a slur over measures 10 and 11, and a steady accompaniment in the left hand. The system ends with a double bar line.

16

The third system of the musical score shows the continuation of the piece. The right hand has a more active melodic line with slurs and accents, while the left hand maintains its accompaniment. The system concludes with a double bar line.

24

The fourth and final system of the musical score on this page. It contains the concluding measures of the piece, with a final cadence in the right hand and a simple accompaniment in the left hand. The system ends with a double bar line.

"Полька"

Б. Мошко

Грайливо

The first system of the musical score for 'Полька' is in 2/4 time and B-flat major. It begins with a treble clef and a dynamic marking of *mf*. The right hand features a rhythmic pattern of eighth notes and chords, while the left hand plays a simple bass line. The system concludes with a repeat sign and a first ending bracket.

6

The second system of the musical score starts at measure 6. It continues the melodic and harmonic development from the first system. The right hand has more complex rhythmic patterns, including sixteenth notes. The system ends with a repeat sign and two alternative endings, labeled '1.' and '2.', which lead to different conclusions for the piece.

12

The third system of the musical score begins at measure 12. It features a more active right hand with frequent sixteenth-note runs and chords. The left hand provides a steady accompaniment with chords and eighth notes. The system ends with a repeat sign and a first ending bracket.

16

The fourth and final system of the musical score starts at measure 16. It concludes the piece with a series of chords and melodic fragments in the right hand, and a final bass line in the left hand. The system ends with a double bar line.

Танок

(уривок)

О. Даргомижський

Vivo

mf

The first system of the musical score for 'Танок' (excerpt) by O. Dargomyzhsky. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Vivo'. The first measure of the treble staff has a dynamic marking of 'mf'. The music features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes with various accidentals.

5

p

The second system of the musical score, starting at measure 5. It continues the melodic and harmonic development from the first system. The treble staff shows a dynamic change to 'p' (piano) in the fourth measure. The bass staff provides a steady accompaniment.

10

The third system of the musical score, starting at measure 10. The treble staff features a series of chords and melodic fragments, while the bass staff continues with a consistent accompaniment.

16

mf

The fourth system of the musical score, starting at measure 16. The treble staff has a dynamic marking of 'mf'. The music maintains its rhythmic intensity and melodic flow.

20

f

The fifth system of the musical score, starting at measure 20. The treble staff has a dynamic marking of 'f' (forte). The system concludes with a double bar line and a key signature change to four flats (B-flat, E-flat, A-flat, D-flat).

25

The sixth system of the musical score, starting at measure 25. The treble staff begins with a complex chordal structure. The music continues with intricate melodic and harmonic details.

30

The seventh and final system of the musical score, starting at measure 30. It concludes the excerpt with a final cadence in the four-flat key signature.

Coda складається з різних складних технічних елементів рухів. Виконується в прискореному темпі. Музичний розмір 2/4. Велике значення має наявність чіткого ритмічного малюнку. Нотні приклади: «Галоп» з балету «Копелія» Л. Деліб; «Варіація Кітрі» з балету «Дон Кіхот» Л. Мінкус; «Галоп» з балету «Копелія» Л. Деліб; «Галоп» з балету «Струмок» Л. Деліб; «Галоп» з балету «Есмеральда» Ц. Пуні; «Coda» з балету «Дон Кіхот» Л. Мінкус.

Балет "Лебединое озеро"

(уривок)

П. Чайковський

Allegro molto vivace

ff

8

15

mf

22

29

1. 2.

Опера "Травиата" II дія

Дж. Верді

Allegro brillante

Measures 1-3 of the piano accompaniment. The music is in 3/4 time and D major. The right hand features a melodic line with slurs and accents, while the left hand provides a rhythmic accompaniment of chords. Dynamics include *f* and *p*.

Measures 4-6 of the piano accompaniment. The right hand continues the melodic line with slurs and accents. The left hand maintains the chordal accompaniment. Dynamics include *f* and *p*.

Measures 7-9 of the piano accompaniment. The right hand features a melodic line with slurs and accents. The left hand provides a rhythmic accompaniment of chords. Dynamics include *p*.

Measures 10-12 of the piano accompaniment. The right hand features a melodic line with slurs and accents. The left hand provides a rhythmic accompaniment of chords.

Measures 13-15 of the piano accompaniment. The right hand features a melodic line with slurs and accents. The left hand provides a rhythmic accompaniment of chords.

Pordebras – вправа, яка завершує всі попередні вправи. Вона дає змогу відновити подих виконавцям. Виконується в повільному темпі. Музичний розмір 3/4, 4/4. Характер плавний, спокійний. Ця вправа розвиває у виконавців гнучкість, та знання поз класичного танцю. Нотні приклади: «Вальс» D-dur Ф. Бер; «Вальс» Des-dur І. Дмитрієв; «Прелюдія» G-dur А. Лядов; «Вальс» з балету «Муха-Цокотуха» Л. Усачьов; «Симфонічний вальс» Р. Фрімл; «Вальс» v-moll А. Хачатурян; «Вальс» cis-moll Г. Свірідов.

Вальс "Весення серенада"

(уринок)

Б. Мошков

Темп вальса

9

17

25

31

f

mf

37

Musical score for measures 37-42. The piece is in G major (one sharp) and 4/4 time. The right hand features a melodic line with eighth and quarter notes, often beamed together. The left hand provides a harmonic accompaniment with chords and single notes. Measure 42 ends with a double bar line.

43

Musical score for measures 43-48. The piece is in G major (one sharp) and 4/4 time. The right hand continues the melodic line. The left hand has some rests in measures 44 and 45. Measures 46 and 47 contain first and second endings, respectively, both ending with a double bar line.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Альбом класического вальса [Ноты] Т. Ш. / под. ред. К. С. Сорокина. – Москва : Советский композитор, 1987. – 45 с.
2. Бойко О. С. Танцювальні перфоманси в сучасній Україні / О. С. Бойко // Молодий вчений. – 2017. – №10 (50). – с.242–245.
3. Верди Дж. Травиата [Ноты] : опера / Дж. Верди. – Москва : Музыка, 1983. – 310 с.
4. Гаррис К. После бала [Ноты] : вальс / К. Гаррис. – Москва, 1901. – 5 с.
5. Годовський В. М. Основи класичного танцю : навчально-методичний посібник для студентів I курсу денної та заочної форм навчання (спеціальність 7020202 “Хореографія”) / В.М. Годовський, Л.П. Волошина. – Рівне: РДГУ, 2004. – 20 с.
6. Делиб А. Балет «Сильвия» [Електронний ресурс] / А Делиб. – Режим доступу : <https://musicseasons.org/delib-balet-silviya/>. – Название с экрана. – Дата просмотра : 13.02.2019.
7. Джоуплин С. Регтаймы [Електронний ресурс] / С. Джоуплин. – Режим доступу : <http://dmitrykrasnoukhov.kiev.ua/noty/skott-dzhoplin-regtajjmy-noty>. – Название с экрана. – Дата просмотра : 13.02.2019.
8. Зорін В. В. Камерно-вокальні фортепіанні твори доромантичного періоду: історична еволюція / В. В. Зорін // Молодий вчений. – 2018. – №4. – С. 480-483.
9. Зорін В. В. Методичні аспекти роботи піаніста-концертмейстера у хореографічному класі / В. В. Зорін // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи. – 2018. – Вип. 65. – С. 42-45.
10. Зорін В. В. Осмислення взаємодії музики та танцю в контексті культурно-історичного розвитку / В. В. Зорін // Гілея. – 2018. – Вип. 139. – С. 125-127.
11. Зорін В. В. Особливості організації уроку класичного танцю у вищих закладах освіти з позиції концертмейстера / В. В. Зорін // Теорія та методика навчання та виховання. – 2017. – Вип. 43. – С. 140-147.
12. Зорін В. В. Специфіка та методологічні нюанси діяльності піаніста-концертмейстера / В. В. Зорін // Молодий вчений. – 2018. – №3. – С. 607-611.
13. Кравченко І.А. Специфіка роботи концертмейстера хореографічних дисциплін / І.А. Кравченко // Мистецька освіта в Україні : проблеми теорії і

практики :тези за матеріалами Всеукр. наук.-метод. конф.-семінару. – Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – С.120-122.

14. Молчанова Т.О. Міра і пропорційність виконавського тандему «піаніст-концертмейстер-соліст» / Т.О. Молчанова // Наукові записки. Серія : Мистецтвознавство. – 2014. – № 2. – С. 3–9.

15. Молчанова Т.О. Системні механізми творчої лабораторії піаніста-концертмейстера і соліста [Електронний ресурс] / Т.О.Молчанова // Науковий вісник Донбасу. – 2013. – № 4. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_4_45. – Назва з екрану. – Дата перегляду : 18.02.2019.

16. Путіліна Т. М. Місце класичного танцю у формуванні творчої особистості студентів-хореографів / Т.М.Путіліна // Педагогічні науки : збірник наукових праць. – 2017. – Випуск 134. – С. 178-187.

17. Рева Я.Г. Класичний танець як один із основних компонентів хореографічної освіти [Електронний ресурс] / Я.Г. Рева. – Режим доступу : <http://www.elcat.pnpu.edu.ua/docs/Peva%201.doc>. – Назва з екрану. – Дата перегляду : 18.02.2019.

18. Савчин Л. Хореографічне мистецтво в культурно–освітньому просторі України / Л.Савчин // Вісник Львівського університету. Серія : Мистецтвознавство. – 2014. – Вип.14. – С. 296–303.

19. Філенко О.В. Використання інноваційних технологій для забезпечення музичного супроводу до практичних занять з хореографічних дисциплін / О.В. Філенко // Проблеми та перспективи розвитку хореографічного мистецтва в контексті Болонського процесу / Гол. ред. В.В. Чуба. – Херсон, 2015. – С.254-260.

20. Хрестоматия музыкального оформления уроков классического экзерсиса / сост. Н. С. Хачатурова ; Московская Академия Нестеровой. – Москва : Библиофон, 2007. – 252 с.

21. Черни К. Избранные фортепианные этюды [Ноты] Ч. 1. / под. ред. Г. Гермера. – Москва : Музыка,1971. – 38 с.